

**ALYTAUS LIKIŠKĖLIŲ
PROGIMNAZIJA**

5a, 6a, 6b klasės mokinių
Žavinta Čyžiūtė, Ugnius Jonušas, Kristupas Ulčickas, Karolina
Žurauskaitė, Edas Pavilonis, Kajus Pijus Staniulis, Gustas
Tuleikis, Emilija Galinytė, Ugnė Kološevskytė

PROJEKTINIS DARBAS
„Mano akmenėliai“
2020-2021 m. m.

Projekto vadovai:
Daliutė Žilinskienė, Jurgita Ribinskaitė

I. Įvadinė dalis

TIKSLAI:

- Derinti matematikos, geografijos, lietuvių kalbos ir novatoriško verslumo ugdymą;
- Sudaryti sąlygas pažinti Lietuvoje sutinkamus akmenis, įgyti kūrybos gebėjimų;
- Ugdyti mokinių kūrybiškumą bei verslumą.

UŽDAVINIAI:

- 1) Ugdyti kultūrinės bei vertybinės nuostatas;
- 2) Skatinti mokinių bendravimą ir bendradarbiavimą;
- 3) Nupiešti piešinį ant savo akmenėlio, surinkti akmenų kolekciją, paruošti mokomąją medžiagą pamokoms „Lietuvos didžiausi akmenys“;
- 4) Skatinti realizuoti savo pagamintus darbelius (padovanoti draugui gimtadienio proga, parduoti).

II. Projekto pristatymas

Mokomosios medžiagos „Lietuvos didžiausi akmenys“ rengimas:

- 1) Rinkome medžiagą apie pasirinktą riedulį.
- 2) Rinkome padavimus ir legendas apie pasirinktą akmenį.
- 3) Kūrėme interaktyvų žemėlapij.
- 4) Rinkome akmenis darbams.
- 5) Piešėme ant akmens.
- 6) Kūrėme paveikslus iš akmenėlių.
- 7) Ruošėmės darbo pristatymui.

II. Projekto pristatymas

Didysis Dzūkijos akmuo pūpso Nemunaičio seniūnijos Vangelonių kaimo pušyne. Tai didžiausias riedulys Dzūkijoje ir devintas pagal dydį Lietuvoje. Akmuo yra netaisyklingos formos, vietomis padūlėjęs, sutrūkinėjęs, nes, anot vietinių gyventojų, į jį nekartą yra trenkęs žaibas. Didžiojo Dzūkijos akmens matmenys – $7,1 \times 4,58 \times 3,8$ m, tūris – $65,04 \text{ m}^3$, svoris – 176 tonos.

Barstyčių (Puokės) akmuo. Puokės kaimas, Barstyčių seniūnija, Skuodo rajonas. Koordinatės 56 š. pl. 21 r. ilg. Tai didžiausias akmuo Lietuvoje. Matmenys: ilgis - 13,4 m., aukštis - 3,6 m., plotis 7,5 m. Sveria apie 680 tonų.

II. Projekto pristatymas

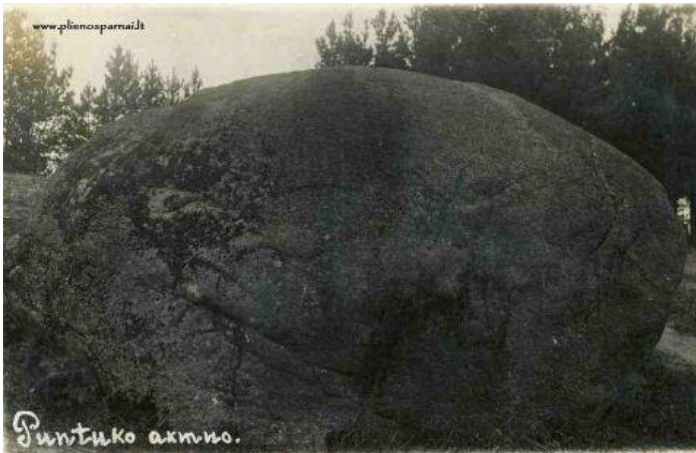
Daubos kūlis, dar vadinamas Pirties, Laumės kūliu, yra Kretingos r. sav. Teritorijoje. Akmuo – tamsiai pilkas, stambiagrūdis, plokščias, 8,5 m ilgio, 6,5 m pločio, 1,5–1,9 m aukščio granitas. Viršutinė akmens dalis šiek tiek įdubusi, akmens paviršiaus plotas – 22 m².

Mokas yra ant stataus šlaito, kairiajame Šventosios upės krante, apaugusiame mišriu mišku. Akmens ilgis – 8,5 m, plotis – 6,26 m, aukštis – 6,2 m, perimetras 23,12 m. Šalia akmens yra stambi jo nuoskala – „Moko sūnus“ bei keletas smulkesnių nuoskalų.

II. Projekto pristatymas

Puntukas sveria apie 265 tonas, yra 7,54 m ilgio, 7,34 m pločio ir 5,7 m aukščio (iš jų – 1,5 m po žeme). Puntuko tūris – 100 m³. Didžiausia horizontali apimtis – 21,39 m.

Šilalės kaime stūkso penktas pagal dydį Lietuvoje akmuo **Šilalės kūlis**. Jo matmenys virš žemės paviršiaus: aukštis – 3,66 m, ilgis – 7,48 m, plotis – 5,48 m, o didžiausia horizontali apimtis siekia 18,33 m.

II. Projekto pristatymas

Vištyčio akmuo. Riedulio matmenys (virš žemės paviršiaus esančios dalies): aukštis – 4,01; ilgis – 7,1; plotis – 4,74; didžiausia horizontali apimtis – 16,86 m. Akmens viršuje yra įdubimas, vadinamas „velnio pėda“. Akmuo yra ant nedidelės kalvelės.

Vosgėlių akmuo. Riedulio matmenys (virš žemės paviršiaus esančios dalies): aukštis – 3,23, ilgis – 7,61, plotis – 5,21; didžiausia horizontali apimtis – 18,55 m. Riedulio paviršiuje matosi žmonių, norėjusių jį suskaldyti, palikti pėdsakai. Tai – kirtikliais iškapotos 48 stačiakampės duobutės.

II. Projekto pristatymas

Kriaučiaus akmuo – masyvus riedulys Kelmės rajone, Pakražančio seniūnijoje, Vileikių kaime. Riedulys guli plyname ariamame lauke, prie Kražių–Jauniškės kelio, beveik ant aptakios 157 m aukščio kalvos viršaus. Riedulio ilgis – 7,84 m, plotis – 7,65 m, aukštis – > 4 m, didžiausia horizontali apimtis – 23,2 m. Riedulio forma netaisyklinga, iš viršaus žvelgiant šiek tiek trikampiška, paviršius gana aptakus.

II. Projekto pristatymas

Interaktyvus žemėlapis „Lietuvos didžiausi akmenys“:

<https://storymaps.arcgis.com/stories/62cfe43beba74f3b99e9a47109e1d237>

II. Projekto pristatymas

Barstyčių akmuo

Labai seniai, kai dar buvo vandeningos upės ir ežerai, o visas kalvotas kraštas priminė gigantišką žydintį sodą, kuriame visi žmonės ir gyvūnai buvo užsiėmę savo darbais, džiaugsmis ir rūpesčiais, pasirodė atėjūnų - žuvėdų didžiulės valtys, ir kiekvienos jų priekyje stovėjo po grėsmingą slibiną. Iškart viskas paskendo liepsnose, liejosi kraujas, žudynės vis nesiliojo. Žyniai prakeikė atėjūnus, kruvinus jų darbus, šaukėsi dangaus keršto. Ir Perkūnas išgirdo. Per dangų ir žemę nusirito drebinantis trenksmas, žaibai skaldė ir skandino valtis, plėšikai žuvėdai su sunkiais šarvais grimzdo į ežero gelmes. Galop audra pakėlė ir ežerą, vėjas jį nusinešė su visomis valtimis. Užsirūstinęs Perkūnas įkandinė smarkiai žaibuodamas jas vis spardė, nuo ko šios bematant suakmenėdavo ir, kūliais krisdamos, susmegdavo į žemę ar su debesimis nežinia kur išnykdavo. Dar kartais tie laivai iš praeities atbunda - mat, užpuolikams žuvėdams neduoda ramybės jų padarytos kruvinos piktadarybės. Iškilus iš po žemių didžiulėms valtimis, išsipučia šilkinės jų burės, suplevėna vimpelai stiebų viršūnėse, suūbauja pelėda, užgieda didysis Baršių gaidys. Ir valtys pajuda, bet kelio atgal į savo kraštą taip ir neranda.

II. Projekto pristatymas

Akmuo „Mokas“

Senų senovėje gyvenęs žmogus, vardu Mokas. Turėjęs jis žmoną ir sūnų. Darbšti buvo Moko šeima, dirbusi už visą giminę. Tačiau nusivylęs žmonių tingumu, Mokas nusiminęs ir pats nustojęs dirbti. Žmonės ėmė ant jo pykti, tad teko Mokui keltis kitur. Kartu su žmona ir sūnumi jis iškeliavo šiaurės link. Tačiau kelią pastojo Tauragno ežeras, kurį reikėjo perplaukti. Mokas pamokė žmoną ir sūnų plaukiant nesigręžioti ir nežiūrėti atgal. Sūnus paklausęs, o Mokiene nepaklausiusi ir nuskendus. Verkęs Mokas, išlipęs ant kranto ir stovėjęs tol, kol suakmenėjęs. Ir dabar jis toje vietoje tebestovi. O Tauragno dugne liko Mokiene – didelis akmuo, į kurį žvejai dažnai tinklus suplėšo.

Šilalės akmuo (Didysis Kūlis)

Akmuo vietos gyventojų dėmesį nuo seno atkreipė savo dydžiu, dėl to ir buvo pavadintas Didžiuoju kūliu (žemaitiškai kūlis – „akmuo“). Padavimai mena, kad po akmeniu miega vėjo sūnus. Šalia kūlio XVI-XVII a. veikė pagoniška šventykla su židiniu ir akmenis aukuru. Manoma, kad Didžiajam kūliui pagoniškose apeigose taip pat tekdavo svarbus vaidmuo.

II. Projekto pristatymas

Vištyčio akmuo

Vienas iš žinomiausių padavimų yra apie velnią, kuris užpyko ant Vištyčio ir norėjo akmenį užmesti ant bažnyčios. Sugriauti Vištyčio bažnyčios nepavyko, tačiau velnias riedulio viršuje įspaudė savo pėdą, kurioje kaip žmonės pasakoja susirenkantis kritulių vanduo turi gydančių savybių. Nuvykus prie šio akmens, ne tik įmintą velnio pėdą galima rasti, bet aptikti išlikusių bandymų skelti, sprogdinti ir net rasti išlikusio senovinio žemės drebėjimo pėdsakus!

Apie akmenį pasakojama daug legendų. Viena jų byloja, kad ant akmens sėdėjęs velnias ir verkęs. Akmens įdubose susikaupęs vanduo – tai „velnio ašaros“, padedančios išgydyti sergantįjį. Pasak kitos legendos, velnias užpykęs norėjo sugriauti Vištyčio bažnyčią. Jis nešėsi tam didelį akmenį, bet dvyliktą valandą sugiedojęs gaidys ir jam tekę akmenį mesti. Kad nesumaišytų su kitais akmenimis, šį pažymėjęs savo pėda, bet vėliau savo užmojų pamiršęs.

II. Projekto pristatymas

Akmuo „Daubos kūlis“

Padavimuose pasakojama, kad nakties metu praeiviams ties akmeniu rodydavusios šmėklos. Vėlais vakarais iš daubos nuo akmens pasirodydavusi žvakelė, kuri „eidavusi“ į Alkos kalną; sakoma, ant akmens stovėjusi pirtis, kur šeštadieniais po darbų perdavusios mergos, vaikai ir ūkininkai.

Vosgėlių akmuo

Toje vietoje, kur dabar Vosgėlių piliakalnis, seniau buvusi bažnyčia. Ji labai nepatikusi velniui. Velnias norėjęs ją užpilti. Beimdamas žemes, jis net greta ežerėlį iškasęs. Velnias apipylęs bažnyčią, bet niekaip negalėjęs durų paslėpti. Tada jis paėmęs didelį akmenį ir manęs duris užversti. Bet gaidys sugiedojęs, akmuo iškritęs ir įlindęs į kalno šlaitą.

II. Projekto pristatymas

Didysis Dzūkijos akmuo

Viena legenda pasakoja, kad velnią vis erzino Nemunaičio bažnyčios varpų skambesys, nedavęs pelkėje rytais ramiai snausti ar po sočių valgių dantis rakinėti. Griebė jis vieną naktį didelį akmenį, kuriuo nulėkęs prie bažnyčios ją sugriauti norėjo. Tačiau neįvertino savo jėgų ir pakeliui, ties Vangelonimis, užklupo velnią rytinis gaidžio giedojimas. Trenkė jis tą akmenį ir akis išdegęs nulėkė į savo pelkę slėptis, niekaip netilpdamas savo kailyje iš pykčio. Sulaukė nakties ir išėjo gyventi į tolimesnes pelkes, kur nesigirdėjo bažnyčios varpų skambesio, o gražuolis akmuo taip ir liko Vangelonių kaime.

Pasakojama, kad du milžinai nešė šį akmenį ir pargriuvę. Kai paleidę iš rankų tokią sunkybę, ji giliai į žemę įsmigusi.

II. Projekto pristatymas

Puntuko akmuo

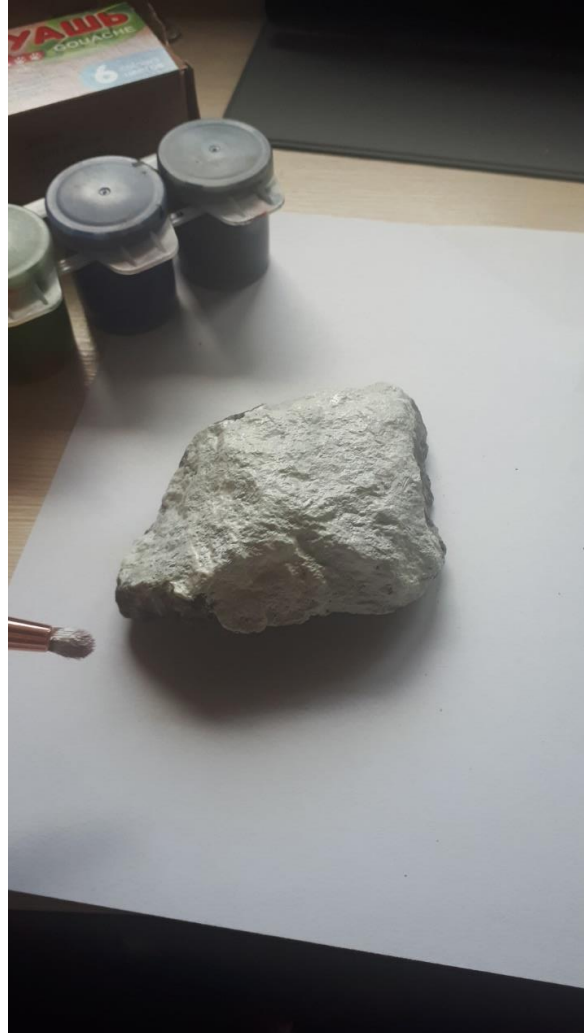
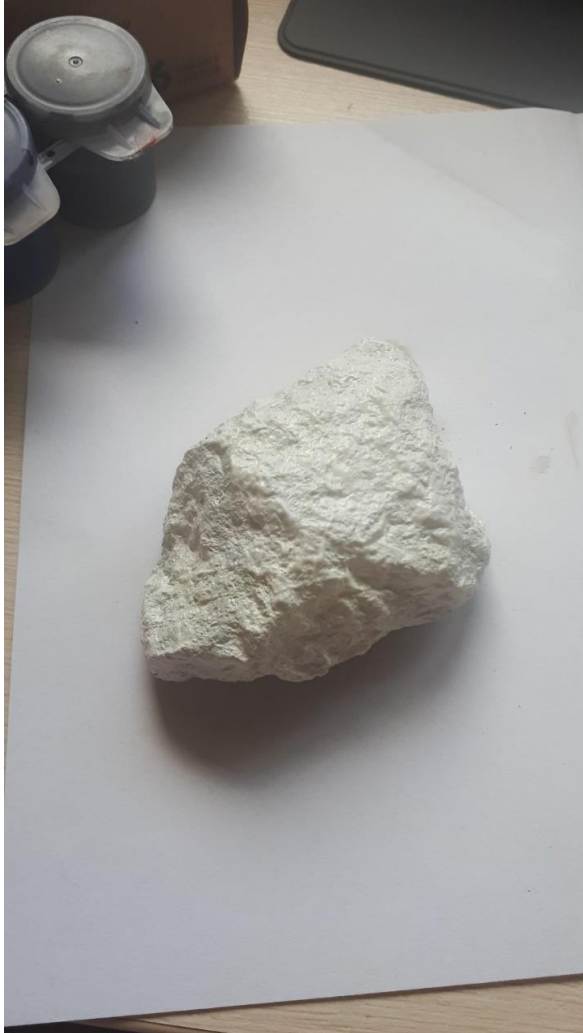
Kur dabar Anykščių upė įteka į Šventosios upę, gyveno Anykštos giminė. Nelabieji ir prisiartinti prie tos giminės negalėjo. Motina Anykšta buvo galinga žynė. Turėjo ji stebuklingą ženklą, kurį pamatę nelabieji skradžiai žemę prasmegdavo. Subėgo nelabųjų, kiek uodų girioje. Iš visų pusių aplipo akmenį. Griebė kartą – akmuo pajudėjo, griebė antrą – nuo žemės pakėlė, griebė dar kartą – virš medžių iškėlė ir nors sunkiai, bet ėmė nešti. Baisiai neapkečia Dundulis nelabųjų. Kur tik juos pamato, tuoj ugninę strėlę į juos paleidžia. Tai ir dabar, pamatęs nelabųjų darbą, kaip trenks į juos iš giedro dangaus, nelabieji į visas puses pasipylė, o akmuo čia pat nukrito. O žmonės Puntuku akmenį pradėjo vadinti. Mat netoliese gyveno toks vyras Puntukas. Piktas ir nedoras buvo žmogus. Sugyventi su žmonėmis negalėjo. Išvarė jį motina iš namų. Pasistatė jis toje vietoje, kur akmuo krito, pirkią. Nei jis piktyjų dvasių baidėsi, nei gerųjų gerbė, o iš kitų tik juokėsi. Tai kai krito akmuo iš nelabųjų rankų, tai tiesiai ant Puntuko pirnios. Nuo to laiko Puntuko niekas nematė, o akmenį jo vardu pradėjo vadinti.

II. Projekto pristatymas

II. Projekto pristatymas

II. Projekto pristatymas

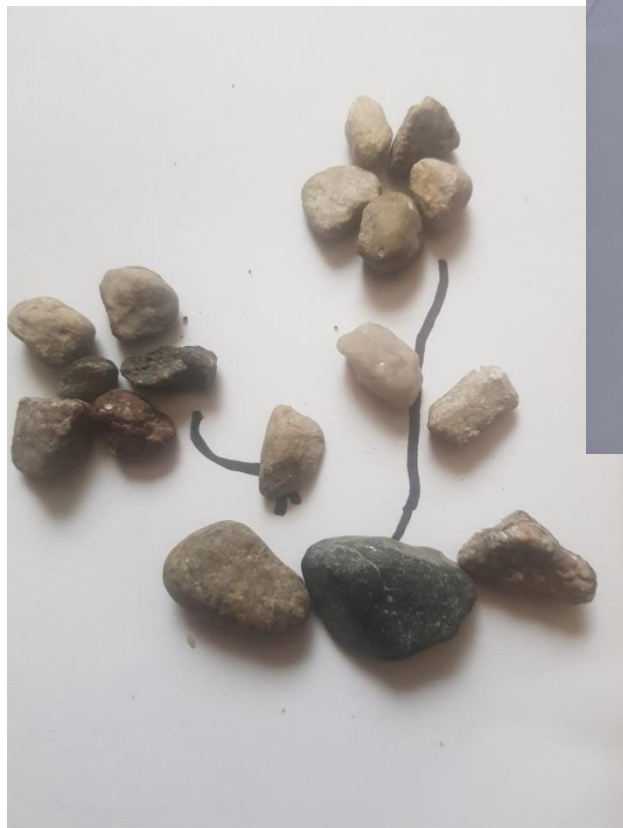

II. Projekto pristatymas

II. Projekto pristatymas

II. Projekto pristatymas

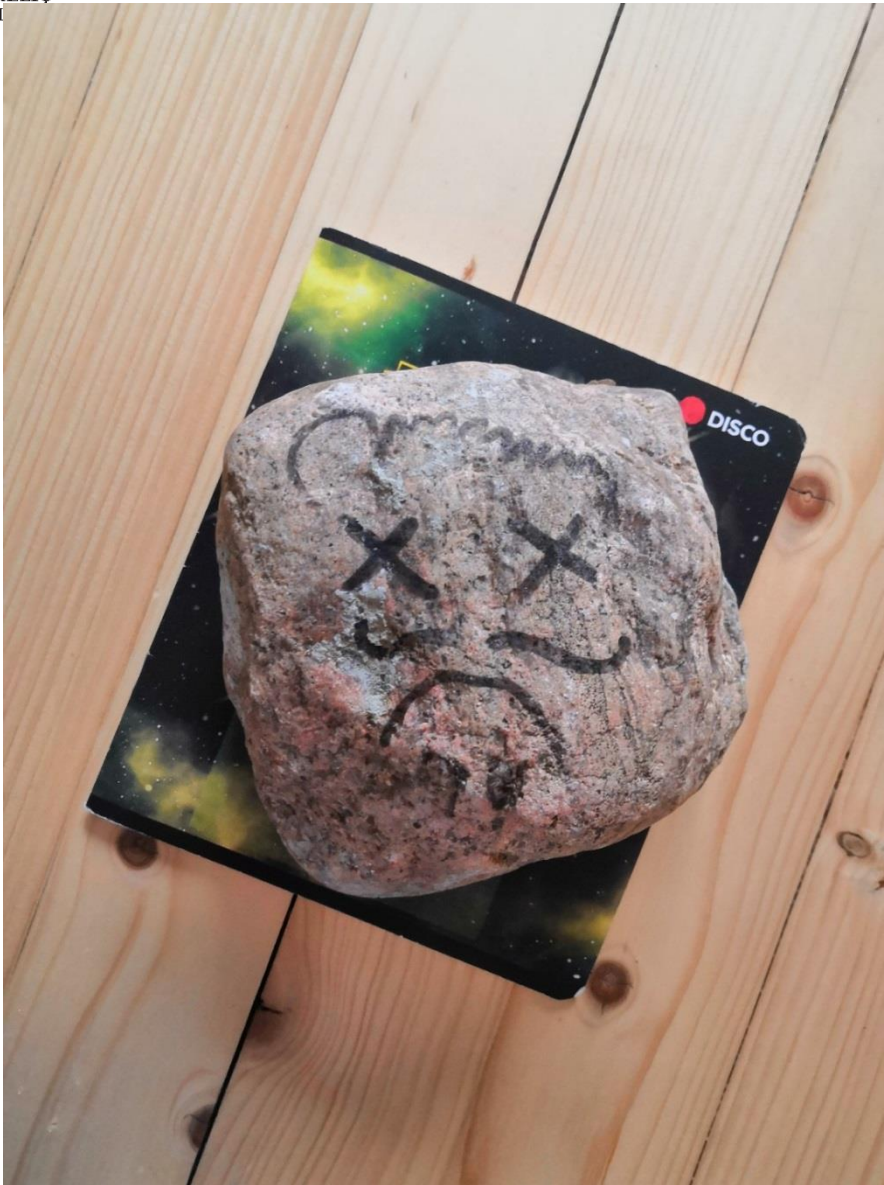

II. Projekto pristatymas

II. Projekto pristatymas

III. Apibendrinimas

Darbas pavyko tik iš dalies, nes:

- 1) Ne viskas pritaikyta nuotoliniam mokymui(si).
- 2) Nebuvo išvykos Nemuno pakrante, kurios metu turėjome surinkti akmenų kolekciją ir ją aprašyti.
- 3) Nepilnai paruošta mokomoji medžiaga (užrašyti ne visi padavimai, nesukurti matematikos uždaviniai).
- 4) Neįrėminti mokinių paveikslai.
- 5) Ne visi mokiniai sugebėjo savarankiškai ir visas užduotis atlikti laiku.